

การศึกษาวเคราะห์ภาษาของบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ไทย (พ.ศ. 2536-2540)

นางสาวธีรนุช ไชคสุวณิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-583-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

119594046

27 ม.ค. 2546

AN ANALYTICAL STUDY OF THE LANGUAGE OF OPINION ARTICLES IN THAI NEWSPAPERS
(1993-1997)

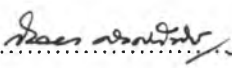
TEERANOOT CHAUKSUVANIT

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Thai
Department of Thai
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic year 2000
ISBN 974-346-583-9

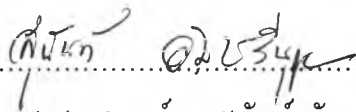
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาวิเคราะห์ภาษาของบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์
ไทย (พ.ศ. 2536-2540)
โดย นางสาวธีรนุช โชคสุวรรณิช
สาขาวิชา ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ฉัฐพร พานโพธิ์ทอง

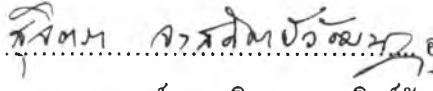

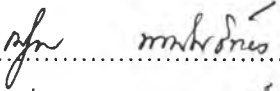
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

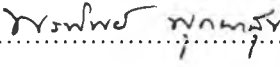
..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์)

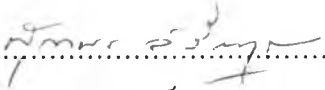
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

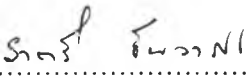
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ อัญชลินกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.ฉัฐพร พานโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ พุกผาสุข)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สูดพร ลักษณีนาวิน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ราตรี ชันวารช)

นางสาวธีรนุช โชคสุวณิข : การศึกษาวิเคราะห์ภาษาของบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ไทย (พ.ศ. 2536-2540). (AN ANALYTICAL STUDY OF THE LANGUAGE OF OPINION ARTICLES IN THAI NEWSPAPER 1993-1997) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, อ. ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ ดร.ฉัฐพร พานโพธิ์ทอง , 221 หน้า. ISBN 974-346-583-9.

การศึกษาวิเคราะห์ภาษาของบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ไทย(พ.ศ. 2536-2540) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ องค์ประกอบ สัทภาษา และกลวิธีการแสดงความคิดเห็นของบทความแสดงความคิดเห็นโดยใช้ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทย 6 รายชื่อนับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐ มติชน สยามโพสต์ และกรุงเทพธุรกิจ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536-2540

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าบทความแสดงความคิดเห็นมุ่งจะแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ปัญหาและวิกฤตการณ์อย่างน่าเชื่อถือเพื่อชักจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม บทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ไทย 2 รูปแบบคือบทบรรณาธิการ และบทความประจำ มีองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ และเนื้อเรื่อง และองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุป มีลีลาการแสดงความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นการแสดงความคิดเห็นเสนอแนะ คัดค้านหรือโต้แย้ง ตักเตือน และสนับสนุนหรือยกย่อง สรรเสริญ บทความแสดงความคิดเห็นแต่ละรูปแบบมีลีลาร่วมกันและลีลาเฉพาะกล่าวคือ ลีลาาร่วมได้แก่ รูปแบบการนำเสนอ องค์ประกอบของบทความ ประเภทการแสดงความคิดเห็น และกลวิธีการแสดงความคิดเห็น อย่างไรก็ตาม บทบรรณาธิการ และบทความประจำมีการใช้ลีลาภาษาที่แตกต่างกันทั้งในด้านการใช้คำ ประโยคและย่อหน้า ทำให้ลีลาภาษาของบทบรรณาธิการมีลีลาที่เป็นทางการและภาษาเขียน ทำให้เกิดความจริงจัง น่าเชื่อถือ และทำให้ผู้อ่านคล้อยตามเพราะบทบรรณาธิการเป็นบทความแสดงความคิดเห็นที่เขียนในนามหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ แต่ลีลาภาษาของบทความประจำเป็นลีลาที่ไม่เป็นทางการและมีลักษณะภาษาพูด เพื่อให้เกิดความใกล้ชิด เป็นกันเอง เสมือนผู้เขียนกำลังพูดคุยกับผู้อ่าน เพื่อชักจูงใจให้คล้อยตามความคิดเห็นของผู้เขียนในที่สุด

ภาควิชา ..... ภาษาไทย .....
สาขาวิชา ..... ภาษาไทย .....
ปีการศึกษา ..... 2543 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... *ดร.ฉัฐพร พานโพธิ์ทอง* .....

c810069 : MAJOR THAI

KEY WORD: OPINION ARTICLES / THAI NEWSPAPERS / STYLISTICS

TEERANOOT CHAUKSUVANIT : AN ANALYTICAL STUDY OF THE LANGUAGE OF OPINION ARTICLES IN THAI NEWSPAPER (1993-1997).

THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. SUCHITRA CHONGSATITWATTA, Ph.D.,

THESIS COADVISOR : NATTHAPORN PANPOTHONG, Ph.D., 221 pp. ISBN 974-346-583-9.

The purpose of this study is to investigate forms, components, language styles and methods of expressing opinions in opinion articles. The data were collected from six Thai newspapers, namely Thai Rath, Daily News, Siam Rath, Matichon, Siam Post and Krungthep Thurakij, published in the years between 1993 and 1997.

From the study, it was found that opinion articles aim at expressing opinions of the writer upon a certain issue, problem or crisis in order to convince the readers. Opinion articles in Thai newspapers appear in two forms which are editorials and regular columns. They can comprise two components: introduction and body or three components: introduction, body and conclusion. The objectives of writing shared by both forms of opinion articles are making suggestions, voicing disagreement or opposition, giving warnings and giving support and praise. Each form of opinion articles has both shared and specific language styles. The shared language styles include the style of presentation, the structure of the text, the style of expressing opinions, and methods of expressing opinions. However, the editorials and the regular columns are different in terms of language styles which include the usage of words, sentences and paragraphs. Since editorials are written on behalf of the newspapers, formal written language style is used to promote its reliability and to convince the readers. On the other hand, the informal and colloquial language style is used in regular columns in order to cultivate cordiality as if the writer were talking to the readers to persuade them to agree with his opinion.

Department ..... Thai .....
Field of study ..... Thai .....
Academic year ..... 2000 .....

Student's signature *Teeranoot Chaüksuvanit*
Advisor's signature *Suchitra Chongsatitwatta*
Co-advisor's signature *Natthaporn Panporthong*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรัก ความเมตตากรุณา และความช่วยเหลืออันไม่สิ้นสุดจากบุคคลซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ประสบการณ์ คุณค่าทุกอย่างโดยเฉพาะกำลังใจจนทำให้ผู้วิจัยสามารถแหวกว่ายข้ามทะเลอุปสรรคไปสู่ฝั่งได้สำเร็จ ประคองบุพการี

อาจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง ผู้เป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและปียมิตรผู้ประเสริฐให้ความรู้คำปรึกษาโดยไม่สิ้นสุด

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ อัญชลีณุกุล ประธานการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ พุกผาสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณินนาวิน และรองศาสตราจารย์ ดร.ราตรี ชันวารชกร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านได้กรุณาตรวจแก้ ให้คำแนะนำวิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร ผู้บังคับบัญชาที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านโดยไม่เห็นแก่ความยากลำบากใดๆ เป็นความกรุณาอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย และรองศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต ผู้ให้กำลังใจและให้ความอนุเคราะห์กับผู้วิจัยเสมอมา

คณาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยทุกท่านและคณาจารย์กรรมการคณะอักษรศาสตร์ทุกท่านที่ให้โอกาสและเวลาในการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่

เพื่อนๆและน้องๆในภาควิชาที่ให้ทั้งคำปรึกษาและให้กำลังใจที่ผู้วิจัยขอกล่าวถึงด้วยความรัก ความขอบคุณคือ อาจารย์ ดร.โกสัษฐัง อามระดิช อาจารย์วิภาส โพธิแพทย์ และอาจารย์ปรมินทร์ จารูวร เพื่อนๆผู้เป็นกัลยาณมิตร ผู้ให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือ คำปลอบประโลมใจด้วยความรัก ความห่วงใยเสมอมา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สถาพร ทิพย์ศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริเพ็ญ สุทธาโรจน์ อาจารย์สังวาลย์ คงจันทร์ และนางกนกพร เจนนีและครอบครัว และเพื่อนๆร่วมรุ่น ผู้ร่วมวิถีโครงแห่งความรู้เพื่อรังสรรค์สี่สีบนเส้นทางวิชาการให้เจิดจรัส ได้แก่ อาจารย์เทพี จรัสจรวงเกียรติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชเนศ เวศร์ภาคา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ น้อยนิมิตร

ตลอดจนสมาชิกครอบครัวโชคสุวณิษทุกคนที่ร่วมรับรู้และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดมาโดยเฉพาะ นางสาวบุญญาภรณ์ โชคสุวณิษ พี่สาวที่รักยิ่ง นางสาวจิตติกร โชคสุวณิษ น้องสาวที่รัก นายบุญส่ง โชคสุวณิษ น้องชายที่แสนดี และนายวัฒนา โชคสุวณิษ น้องชายที่น่ารักยิ่งให้ความอนุเคราะห์ทั้งสถานที่และอุปกรณ์ทุกอย่างในการทำวิทยานิพนธ์

ลูกศิษย์ที่รักคือ นางสาว กรรณิการ์ ชัยกิจอุราชัย ผู้ให้ความช่วยเหลือในการจัดการพิมพ์ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ส่วนใหญ่อย่างเรียบร้อย

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงมารดา ผู้ส่งดวงลับผู้ปลูกฝังให้ลูกๆรักการเรียนใฝ่การศึกษา แม้ว่าท่านจะมีเคยได้เรียนในสถานศึกษาใดเลย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
สมมติฐาน	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ข้อตกลงเบื้องต้น	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2. ลักษณะและรูปแบบของบทความแสดงความคิดเห็น	10
2.1 คำจำกัดความและลักษณะของบทความแสดงความคิดเห็น	10
2.2 รูปแบบของบทความแสดงความคิดเห็น	13
2.2.1 รูปแบบจำแนกตามหนังสือพิมพ์	14
2.2.1.1 บทบรรณาธิการ	14
2.2.1.2 บทความประจำ	18
2.2.2 รูปแบบที่จำแนกตามองค์ประกอบ	19
2.2.2.1 องค์ประกอบ 2 ส่วน	21
2.2.2.2 องค์ประกอบ 3 ส่วน	23
2.2.3 รูปแบบที่จำแนกตามวัตถุประสงค์	26
2.2.3.1 เพื่อแสดงความคิดเห็นเสนอแนะ	27
2.2.3.2 เพื่อแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้ง	29
2.2.3.3 เพื่อแสดงความคิดเห็นตักเตือน	31
2.2.3.4 เพื่อแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือยกย่อง สรรเสริญ	32

	หน้า
3. ลักษณะภาษาและกลวิธีการเขียนในองค์ประกอบบทความแสดงความคิดเห็น ..	35
3.1 ลักษณะภาษาในหัวเรื่อง	35
3.1.1 ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบสั้น	36
3.1.2 ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบยาว	39
3.2 ลักษณะภาษาและกลวิธีการเขียนส่วนนำ	40
3.2.1 ลักษณะภาษาในส่วนนำ	41
3.2.2 กลวิธีการเขียนส่วนนำ	43
3.2.2.1 การสรุปประเด็น	43
3.2.2.2 การบรรยาย	45
3.2.2.3 การพรรณนา	47
3.2.2.4 การยกคำพูด	48
3.2.2.5 การใช้คำถาม	49
3.2.2.6 การคุยกับผู้อ่านโดยตรง	50
3.3 ลักษณะภาษาในส่วนเนื้อเรื่อง	51
3.3.1 ลักษณะภาษาความคิดเห็น	54
3.3.2 ลักษณะภาษาความสนับสนุน	57
3.4 ลักษณะภาษาและกลวิธีการจบความในส่วนสรุป	60
3.4.1 ลักษณะภาษาในส่วนสรุป	61
3.4.2 กลวิธีการจบความ	62
3.4.2.1 จบแบบสรุปความ	62
3.4.2.2 จบแบบคาดไม่ถึง	63
3.4.2.3 จบแบบคลี่คลายประเด็น	64
3.4.2.4 จบแบบให้คิดต่อ	65
4. กลวิธีแสดงความคิดเห็น	68
4.1 คำจำกัดความพรรณนาหรือความคิดเห็น	68
4.2 กลวิธีการแสดงความคิดเห็น	70
4.2.1 การอ้างอิง	70
4.2.2 ยกตัวอย่าง	83
4.2.3 การให้เหตุผล	91

	หน้า
4.2.4 การเปรียบเทียบ	105
4.2.5 การแสดงข้อเท็จจริง	116
4.2.6 การใช้สื่อ	120
5. ลีลาร่วมและลีลาเฉพาะในบทความแสดงความคิดเห็น	124
5.1 ลีลาร่วมในบทความแสดงความคิดเห็น	124
5.1.1 รูปแบบการนำเสนอบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ ...	125
5.1.2 องค์ประกอบของบทความแสดงความคิดเห็น	128
5.1.3 ประเภทการแสดงความคิดเห็น	129
5.1.3.1 การแสดงความคิดเห็นเสนอแนะ	129
5.1.3.2 การแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้ง	130
5.1.3.3 การแสดงความคิดเห็นตักเตือน	131
5.1.3.4 การแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือยกย่องสรรเสริญ	132
5.1.4 กลวิธีแสดงความคิดเห็น	132
5.1.4.1 การอ้างอิง	132
5.1.4.2 การยกตัวอย่าง	133
5.1.4.3 การให้เหตุผล	133
5.1.4.4 การเปรียบเทียบ	134
5.1.4.5 การแสดงข้อเท็จจริง.....	134
5.1.4.6 การใช้สื่อ.....	134
5.2 ลีลาเฉพาะในบทความแสดงความคิดเห็น	135
5.2.1 ภาษาในบทบรรณาธิการ	135
5.2.2 ภาษาในบทความประจำ	146
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	155
รายการอ้างอิง	159
ภาคผนวก	165
ประวัติผู้เขียน	221